

TARIM BÜLTENİ

EKİM 2024

EKİM AYINDA

Mevzuat Düzenlemeleri

- Mısır İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına Karar Verildi
- Nitelikli Yabancı İşçiye Çalışma İzni Muafiyeti Altı Aydan Üç Yıla Uzatıldı
- Organik Arıcılık Yapanlara Kovan Başına 50 Lira Destek Verilecek
- Yaş Çay Üreticilerine Fark Ödemesi Desteği Getirildi
- İlaç Etkin Maddesi Üretimi Amaçlı Kenevir Yetiştiriciliği Kotaları Belirlendi

Dünyadan Tarım Haberleri

- Dünya Bankası Gıda ve Emtia Fiyat Tahminlerini Açıkladı.
- İspanya, Zeytinyağı Rekoltesinde Yüzde 48 Artış Bekliyor
- BRICS'te Tahıl Borsası Adımı Atıldı
- Manisa Mesir Macunu AB Coğrafi İşaretli 28. Ürün Oldu

SEKTÖREL İHRACAT VERİLERİ (1000\$)

Sektör	Ekim 23	Ekim 24	Değişim (%)
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	1.185.764	1.044.473	%-11,9
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	676.113	690.992	%2,2
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	291.711	367.179	%25,9
Fındık ve Mamulleri	204.690	322.722	%57,7
Yaş Meyve ve Sebze	311.948	289.508	%-7,2
Meyve Sebze Mamulleri	238.822	277.996	%16,4
Kuru Meyve ve Mamulleri	183.336	238.297	%30,0
Tütün	75.328	91.154	%21,0
Zeytin ve Zeytinyağı	41.786	60.643	%45,1
Süs Bitkileri ve Mamulleri	7.632	10.953	%43,5

TİM Tarım Kurulu Faaliyetleri

AB Gıda İhracat ve Üretimi Raporu

TİM TARIM KURULU FAALİYETLERİ**TİM TARIM KURULU TOPLANTISI**

1 Kasım 2024 /Antalya

TİM Delegeler Çalıştayı kapsamında 1 Kasım 2024 Cuma günü Antalya'da TİM Başkanı Sn. Mustafa GÜLTEPE, Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdür Yardımcısı Sn. Tayfun KILIÇ ve Ticaret Bakanlığı Tarım Daire Başkanı Sn. Halis KAYA'nın ile TİM Tarım Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda;

- TİM Tarım Kurulu çalışmaları,
- Tarım ve hayvancılıkta sürdürülebilirlik çalışması,
- Avrupa Birliği'ne yönelik tarım ihracatı politikaları,
- Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, TİM işbirliği ile tarım ürünleri ihracatına yönelik teknik hususların istişare edilebilmesi adına çalıştay düzenlenmesi,
- 2025 yılında üretim planlamasına yönelik strateji oluşturulması adına ülkemizde tarımsal üretimde arz-talep dengesizliği oluşabilecek ürünlerin tespitine yönelik çalışmalar yürütülmesi

hususlarına değinildi.

DÜNYADAN TARIM HABERLERİ

Dünya Bankası Gıda ve Emtia Fiyat Tahminlerini Açıkladı

Dünya Bankası'nın Ekim 2024 tarihli Emtia Piyasaları Görünüm Raporu'na göre, küresel gıda ve emtia fiyatlarının, petrol bolluğu nedeniyle 2025'te son beş yılın en düşük seviyesine gerileyeceği beklenmektedir. Raporla, 2026 yılına kadar emtia fiyatlarında düşüş öngörülmüş, ancak bu fiyatların Covid-19 öncesi beş yıla kıyasla %30 daha yüksek kalacağı belirtildi. Küresel gıda fiyatlarının bu yıl yüzde 8,5 ve 2025'te yüzde 4 düşmesinin ardından dengelenmesinin beklendiği ifade edilen raporda, gıda fiyatlarının 2015-2019 yılları arasındaki ortalama seviyenin yaklaşık yüzde 25 üzerinde kalacağı aktarıldı.

Raporda, enerji fiyatlarının da bu yıl yüzde 5,8, gelecek yıl yüzde 6,2 ve 2026'da yüzde 2,1 düşmesinin beklendiğine işaret edilerek, gıda ve enerji fiyatlarındaki düşüşün merkez bankalarının enflasyonu kontrol etmesini kolaylaştıracağı dile getirildi. Bankanın raporunda, silahlı çatışmaların tırmanmasının enerji arzını sektöre uğratarak ve gıda ile enerji fiyatlarını artırarak bu çabayı zorlaştırabileceği vurgulandı. Orta Doğu'daki çatışmaların tırmanma olasılığının enerji fiyatları için yakın vadede önemli bir yukarı yönlü risk oluşturduğuna dikkat çekilen raporda, bunun diğer emtialar için de potansiyel zincirleme sonuçlar doğurabileceği belirtildi.

İspanya, Zeytinyağı Rekoltesinde Yüzde 48 Artış Bekliyor

İspanya Tarım, Balıkçılık ve Gıda Bakanlığı'nın bu sezona dair tahminlerine göre, İspanya'da bu sezon zeytinyağı üretiminin %48 artışla yaklaşık 1,26 milyon tona ulaşması beklendiği ifade edildi. Bloomberg'in haberine göre, Akdeniz havzasında yaşanan aşırı sıcak ve kuraklık etkisiyle iki yıl art arda süren kötü hasat dönemi, zeytinyağını "sıvı altına" dönüştürdü ve fiyatlar rekor seviyelere yükseldi. Daha iyi bir hasat olacağına dair işaretler, emtianın ton başına 9 bin euronun üzerindeki yüksek seviyelerden beşte bir oranında düşmesine neden oldu. İspanyol hükümet yetkilileri, hasadın henüz yeni başlamış olması nedeniyle önümüzdeki haftalarda hava koşullarının da üretim üzerinde etkili olabileceğini ifade etti.

BRICS'te Tahıl Borsası Adımı Atıldı

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Rusya Federasyonu'na bağlı Tataristan Cumhuriyeti'nin başkenti Kazan'da düzenlenen BRICS Liderler Zirvesi'nin genişletilmiş toplantısında konuştu. Küresel ticaretin ve dünya ekonomisinin önemli değişikliklerden geçtiğini vurgulayan Putin, "Öte yandan, ticari faaliyetlerin merkezi giderek gelişen pazarlara kayıyor. Çok kutuplu bir model oluşuyor ve bu da öncelikle küresel Güney ve Doğu ülkeleri ve tabii ki BRICS ülkeleri sayesinde yeni bir büyüme dalgası başlatıyor" şeklinde konuştu. BRICS ülkelerinin dünyanın tahıl üretiminde önemli bir paya sahip olduğunu anlatan Putin, "BRICS nezdinde bir tahıl borsasının kurulması, ham maddelerin adil ve öngörülebilir fiyatlanmasına destek olacaktır" dedi.

Manisa Mesir Macunu AB Coğrafi İşaretli 28. Ürün Oldu

Avrupa Birliği nezdinde tescillenen Manisa Mesir Macunu AB Coğrafi İşaretli 28. ürün oldu. AB süreci devam eden 65 coğrafi işaret ve 6 geleneksel ürün adı çalışması bulunmaktadır. Avrupa Birliği'nde tescilli olan coğrafi işaretleri şunlardır;

Gaziantep Baklavası, Aydın İnciri, Malatya Kayısı, Aydın Kestanesi, Milas Zeytinyağı, Bayramiç Beyazı, Taşköprü Sarımsağı, Giresun Tombul Fındığı, Antakya Künefesi, Suruç Narı, Çağlayanerit Cevizi, Gemlik Zeytini, Edremit Zeytinyağı, Milas Yağlı Zeytini, Ayaş Domatesi, Maraş Tarhanası, Edremit Körfezi Yeşil Çizik Zeytini, Ezine Peyniri, Safranbolu Safranı, Aydın Memecik Zeytinyağı, Araban Sarımsağı, Osmaniye Yer Fıstığı, Bingöl Balı, Bursa Şeftalisi, Hüyük Çileği, Bursa Siyah İnciri, Söke Pamuğu ve Manisa Mesir Macunu.

MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Mısır İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına Karar Verildi

10 Ekim 2024 tarihli Resmi Gazete’de yer alan Mısır İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 9009) ile mısır ithalatına yılsonuna kadar geçerli olmak üzere 1 milyon ton ürün için yüzde 5 gümrük vergili olarak tarife kontenjanı (kota) tanımlandı.

GTİP	Eşya İsmi	Tarife Kontenjanı Miktarı (Ton)	Uygulanacak Gümrük Vergisi Oranı (%)	Tarife Kontenjanı Dönemi Sonu
1005.90.00.00.19	Diğerleri	1.000.000	5	31.12.2024 (Bu tarih dahil)

Mısır ithalatında tarife kontenjanı uygulanmasına ilişkin tebliğe göre, tarife kontenjanının dağıtımı beyanname sırasına göre tahsis yöntemi ile yapılacak. Gümrük beyannamesinin tescili esnasında ilgili muafiyet kodunun seçilmesi suretiyle tarife kontenjanından yararlanılacağı beyan edilmesi başvuru niteliğinde olacak. Bir gümrük belgesi kapsamında en fazla 10 bin ton kota kullanılabilir.

Yaş Çay Üreticilerine Fark Ödemesi Desteği Getirildi

9 Ekim 2024 tarihli Resmi Gazete’de yer alan Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline Göre Yaş Çay Üreticilerine 2024 Yılı Ürünü Yaş Çay Fark Ödemesi Desteği Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2024/34) ile tarım havzaları üretim ve destekleme modeli kapsamında faaliyet gösteren çay üreticilerine fark ödemesi desteği getirildi.

Buna göre, ödeme yapılacak üreticiler ve ödeme miktarları da açıklandı. İlk defa 2024 yılı üretim sezonunda yaş çay yaprağı üreterek satışını yapan ruhsatlı üreticilere, kilogram başına 200 kuruş fark ödemesi desteği yapılacak.

Üreticilere ayrıca, 2024 yılı yaş çay üretim sezonunda dekar başına en fazla 2 bin 766 kilografa kadar yapılan çay satışına fark ödemesi desteği sağlanacak.

İlaç Etkin Maddesi Üretimi Amaçlı Kenevir Yetiştiriciliği Kotaları Belirlendi

30 Ekim 2024 tarihli Resmi Gazete’de yer alan İlaç Etkin Maddesi Üretimi Amaçlı Kenevir Yetiştiriciliği Kotalarının Belirlenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 9072) ile ilaç etkin maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği kotaları belirlendi. Buna göre, ilaç etkin maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliğinde ülke toplam kotası 5 bin metrekare yetiştiricilik alanında yıllık 120 bin kök ile sınırlı olacak. Üniversiteler, Tarım ve Orman Bakanlığı araştırma enstitüleri ile araştırma izni bulunan kuruluşlar için ilaç etkin maddesi üretimi amaçlı kenevir yetiştiriciliği kapsamındaki bilimsel araştırmalar ve AR-GE çalışmalarında kota şartı aranmayacak.

Nitelikli Yabancı İşçiye Çalışma İzni Muafiyeti Altı Aydan Üç Yıla Uzatıldı

15 Ekim 2024 tarihli Resmi Gazete’de yer alan Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemeye göre, ekonomik, sosyo-kültürel ve teknolojik alanlar ile eğitim konularında Türkiye’ye önemli hizmet ve katkı sağlayabilecekleri ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca bildirilen yabancıların çalışma izninden muafiyeti altı aydan üç yıla çıkarıldı.

Organik Arıcılık Yapanlara Kovan Başına 50 Lira Destek Verilecek

4 Ekim 2024 tarihli Resmi Gazete’de yer alan Organik Arıcılık Yapan Yetiştiricilerin Desteklenmesine Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2024/32) ile organik arıcılık yapan yetiştiricilerin desteklenmesi kapsamındaki ödemeler için şartlar, başvuru yöntemi ile başvuru ve ödeme süreleri belirlendi. Destekleme ödemesine hak kazanan organik arılı kovanlar için kovan başına 50 lira ödeme yapılacak.

Desteklemeden yararlanmak isteyen yetiştiriciler, 20 Aralık 2024’e kadar Organik Tarım Bilgi Sistemi’nde (OTBİS) kayıtlı oldukları il veya ilçe müdürlüklerine gerekli belgelerle başvuruda bulunabilecekler.

2024 Sonbahar AB Tarım Piyasası

Tarım politikalarını desteklemek ve üreticilere geleceğe yönelik planlama konusunda rehberlik etmek amacıyla 2024 yılında AB tarım piyasalarının üretim, tüketim ve ticaret gibi alanlardaki kısa vadeli analizleri içeren "Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2024" raporu yayımlandı.

Rapora göre, tarım piyasaları, kısmi bir istikrara dönüş yönünde olumlu işaretler gösteriyor ancak hava koşullarına bağlı sorunlar, hayvan sektöründe sağlık baskısı ve ticaret ortamı nedeniyle durum henüz netleşmiş değil. 2024 Sonbaharına ait AB kısa vadeli görünümünün bu sayısında, gıda ürünlerine olan talepte çoğu sektörde iyileşme potansiyeline işaret ediliyor. AB ekonomisi, covid öncesi büyüme ve enflasyon seviyelerine geri dönme yolunda ilerlerken gıda enflasyonu da ılımlı bir seviyeye dönmüş durumda. Ancak zeytinyağı, şeker ve bazı sebzeler gibi ürünler için gıda fiyatları hala covid öncesi seviyelere göre çok daha yüksek seyrediyor.

2022'deki zirvelerinin ardından girdi maliyetleri son aylarda istikrarlı bir şekilde düşüş gösterdi. Son tahminler, enerji fiyatlarında ılımlı bir artış öngörüyor, ancak bu artışın AB çiftçileri için enerji maliyetlerinde önemli bir yükselişe neden olması beklenmiyor. AB gübre piyasası, fiyatlarda hafif bir düşüşle birlikte kademeli olarak istikrar kazanıyor.

Genel olarak, AB'de tarımsal üretim 2024 sonbaharında üretimi etkileyen daha sık görülen aşırı hava olayları, Ukrayna ve Orta Doğu'daki savaş gibi jeopolitik gelişmeler ve Çin ile olası ticaret anlaşmazlıkları gibi birçok zorlukla karşı karşıya. Bu durumlar, ticaret akışları ve girdi fiyatları üzerinde olumsuz etki yaratabilir ve yeniden ortaya çıkan bitki ve hayvan hastalıklarının üretimi ve tüketici güvenini etkileyebileceği sonuçlarını doğurabilir.

Tarla Bitkileri

AB tahıl üretimi, son on yılın en düşük seviyesinde, bunun nedeni kötü hava koşullarının verimleri ve hasat edilen tahılların kalitesini etkilemesi ve ekili alanlarda bir azalma yaşanması. Yumuşak buğday ve mısır en çok etkilenen ürünlerden olurken, yulaf, arpa ve makarnalık buğday üretimi artış gösteriyor. Azalan iç üretim, AB tahıl ihracatında düşüşe neden olabilir. Rapiska ekili alanının azalması ve ayçiçeği tohumlarını etkileyen olumsuz hava koşulları nedeniyle AB yağlı tohum üretimi azalıyor. Buna karşılık, soya fasulyesi üretimi artış gösteriyor. AB şeker üretiminin, 2023/24'e göre 1 milyon ton artışla 16,6 milyon ton olması bekleniyor. Bu artış, 2023/24'teki yüksek şeker fiyatlarıyla teşvik edilen şeker pancarı ekili alanındaki artıştan kaynaklanıyor. İhracatın 1,8 milyon tonla altı yılın en yüksek seviyesine ulaşması, ithalatın ise 1,3 milyon tonun altına düşmesi bekleniyor.

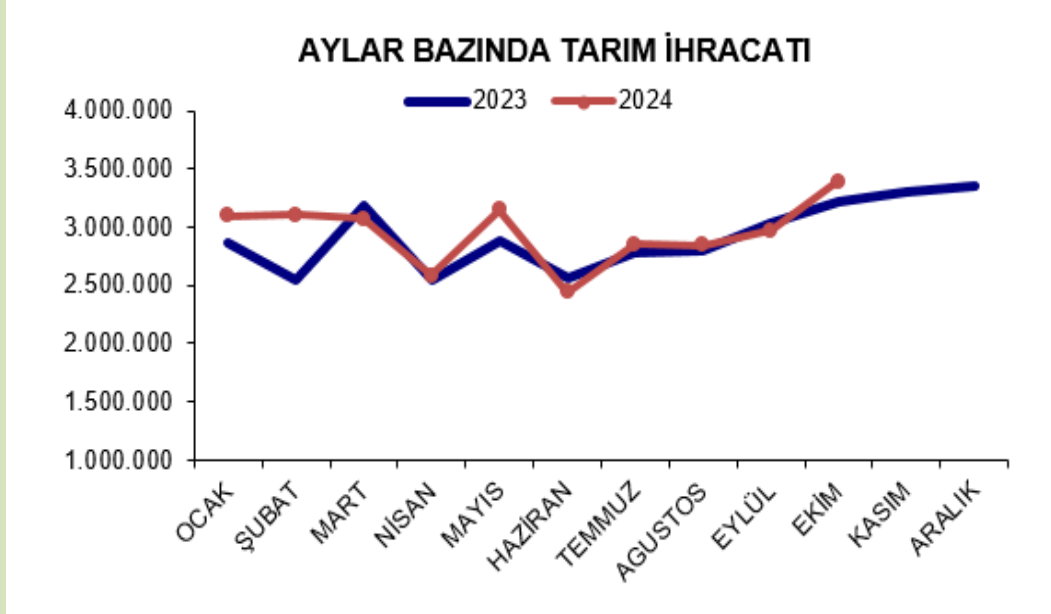
Özel Bitkiler

AB zeytinyağı üretiminin, düşük üretim ve yüksek fiyatlarla geçen iki pazarlama yılının ardından ortalama seviyelere dönmesi bekleniyor. Fiyatların kademeli olarak düşmesi ve bunun sonucunda tüketimin önceki yıllardaki seviyelere daha yakın bir düzeye geri dönmesi öngörülüyor. AB şarabı için 2024/25'te üretim, tüketim ve ticarete düşüşün devam edeceği değerlendiriliyor. Meyve ve sebze sektöründe ise don hasarı ve diğer olumsuz hava koşullarının 2024/25'te AB elma üretimini olumsuz etkilemesi bekleniyor (%-10 yıllık bazda).

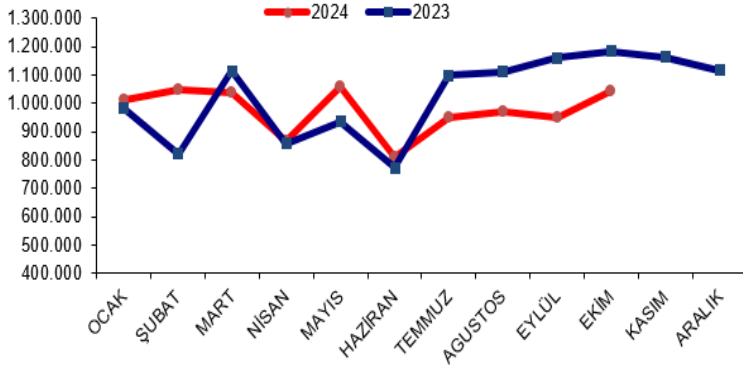
Hayvansal Ürünler

Sürekli azalan inek popülasyonu, süt veriminin artması ile dengeleniyor. AB'deki çığ süt fiyatlarının tarihi seviyelerin üzerine çıkması ve girdi maliyetlerinin artışının yavaşlaması süt üreticilerinin kâr marjlarını iyileştirebilir. AB sığır eti üretimi de iyileşme gösteriyor ancak sektörde hayvan sayısındaki yapısal düşüş sektörü tedirgin ediyor. AB et ihracatı artarken, canlı hayvan ihracatı düşme eğiliminde. AB domuz eti sektöründe karışık bir tablo var; bazı ülkelerde üretim toparlanırken, diğerlerinde üretim sıkıntıları yaşanıyor. AB kümes hayvanı üretimindeki artış, AB et sektörüne ivme kazandırıyor; diğer et türlerinin üretimi azalırken kümes hayvanı ihracatı fiyat yükselişine rağmen yükseliyor. AB koyun ve keçi üretimi, koyun sürüsündeki popülasyon azalışı nedeniyle azalmaya devam ediyor. Yüksek AB fiyatları, uluslararası pazarda AB'nin rekabet gücünü azaltıyor.

SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

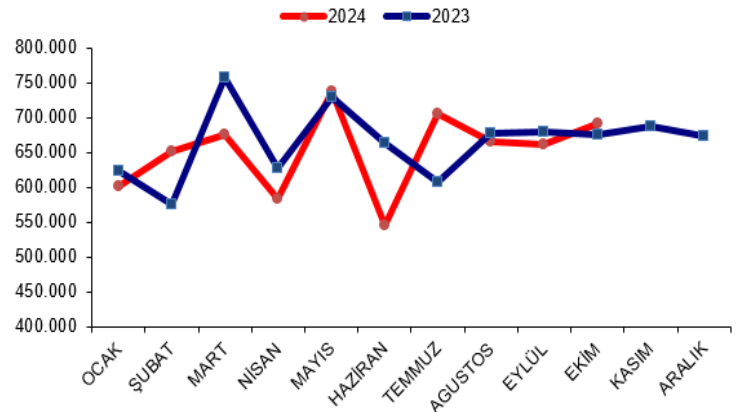
HUBUBAT BAKLIYAT VE YAĞLI TOHUMLAR İHRACATI (Bin \$)

- Hububat, Bakliyat ve Yağlı Tohumlar sektörünün 2024 Ekim ayı ihracatı 2023 Ekim ayına kıyasla %11,9 azalış göstererek 1.044.472,71 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektörün Irak'a gerçekleştirdiği ihracat tutarı %20 oranında azalış ile 188.464,05 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Suriye, Cezayir ve Almanya'ya yapılan ihracat artış eğilimini sürdürmektedir.

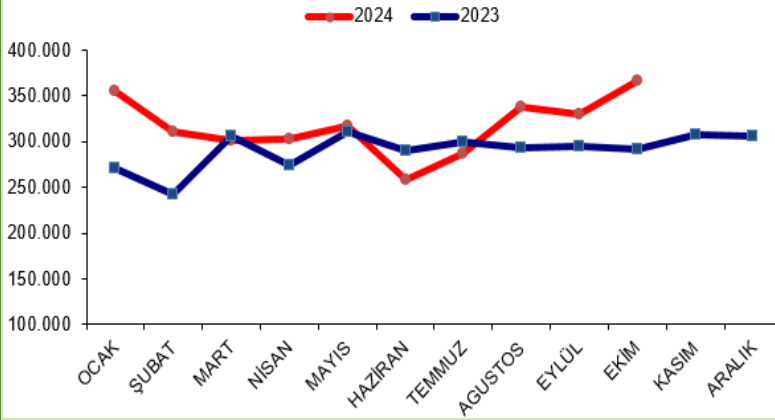
- Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri sektöründe 2024 Ekim ayı ihracatı 2023 Ekim ayına kıyasla %2 oranında artarak 690.992,39 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Irak, Birleşik Krallık ve ABD'ye yapılan ihracatta artış trendi devam ederken Almanya'ya yapılan ihracat %7,2 civarında azalarak 25.681,58 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

AĞAÇ MAM. VE ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI (Bin \$)

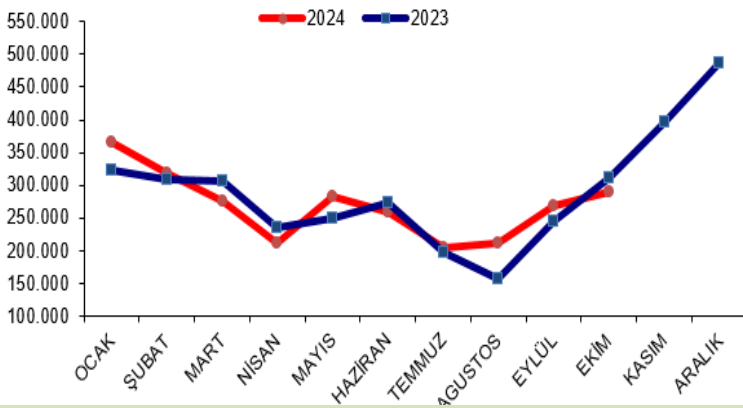
SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

SU ÜRÜNLERİ VE HAY. MAM. İHRACATI (Bin \$)

- Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller sektöründe 2024 Ekim ayı ihracat miktarı 2023 Ekim ayına kıyasla %25 oranında artış ile 367.179,43 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Irak'a yapılan ihracat %13,4 oranında artış göstererek 60.678,25 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Rusya'ya yapılan ihracat geçen yıl Ekim ayına kıyasla %112 artış göstererek 60.425,54 dolar

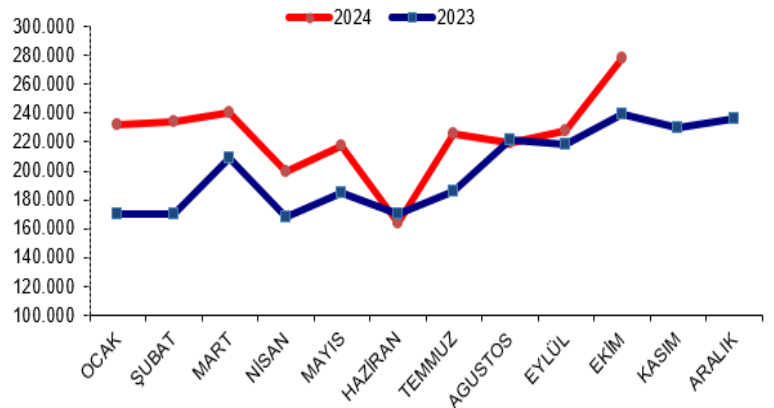
YAŞ MEYVE VE SEBZE İHRACATI (Bin \$)

- Yaş Meyve ve Sebze sektör ihracatı 2024 Ekim ayında 2023 Ekim ayına kıyasla %7,2 oranında azalış göstererek 289.507,87 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektörün Rusya Federasyonu'na yaptığı ihracat %18,9 artışla 72.373,08 dolara ulaşmış olup, Rusya Federasyonu sektördeki önemini korumaya devam etmektedir.
- Irak'a yapılan ihracat ise %37,3 azalış ile 30.887,84 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

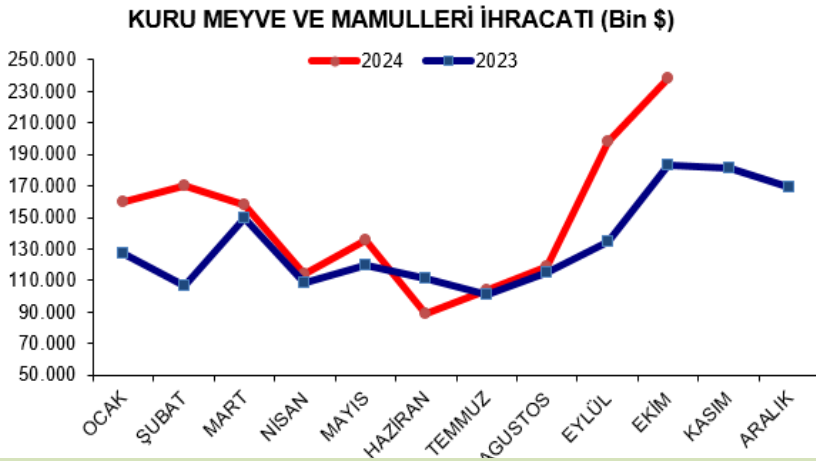
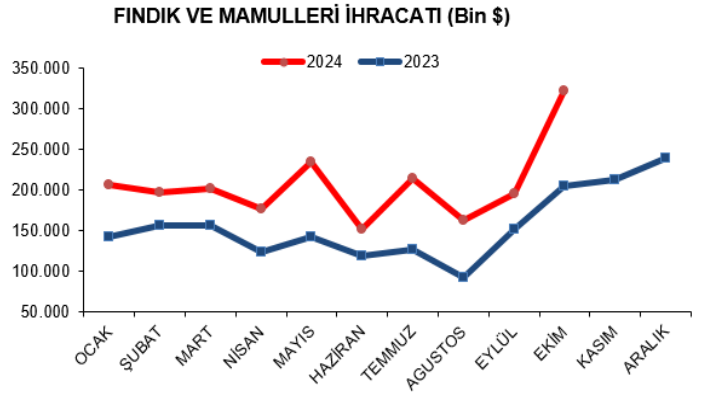
- Meyve Sebze Mamulleri ihracatı 2024 yılında 2023 yılı ekim ayına kıyasla %16,4 artış göstererek 277.996,40 dolara ulaşmıştır.
- Sektör ana pazarlarının birçoğunda artış eğilimini sürdürmektedir. Özellikle ABD, Almanya, Bileşik Krallık ve Hollanda'ya yapılan ihracatlarda %25'in üzerinde artış gözlemlenmektedir.

MEYVE SEBZE MAMULLERİ İHRACATI (Bin \$)

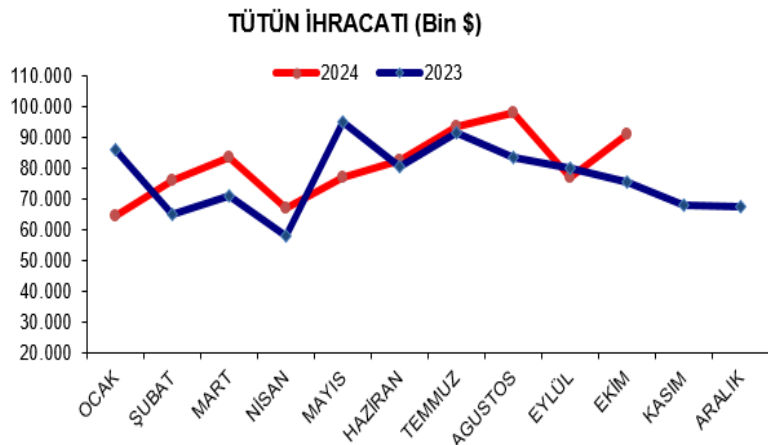
SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

- Fındık ve Mamulleri sektöründe 2023 yılı Ekim ayına kıyasla 2024 yılı Ekim ayında %57,7 artışla 322.721,65 dolar ihracat gerçekleşmiştir.
- Sektörün en önemli pazarları arasında yer alan İtalya'ya yapılan ihracat %129 oranında; Polonya'ya yapılan ihracat ise %185 oranında artış göstermiştir.

- Kuru Meyve ve Mamulleri sektör ihracatı 2024 Ekim ayında 2023 Ekim ayına kıyasla %30 oranında artışla 238.297,43 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektörün öncelikli pazarlarından olan Almanya, İtalya ve Birleşik Krallık'a yapılan ihracatlarda büyük oranda artış gözlemlenmektedir.

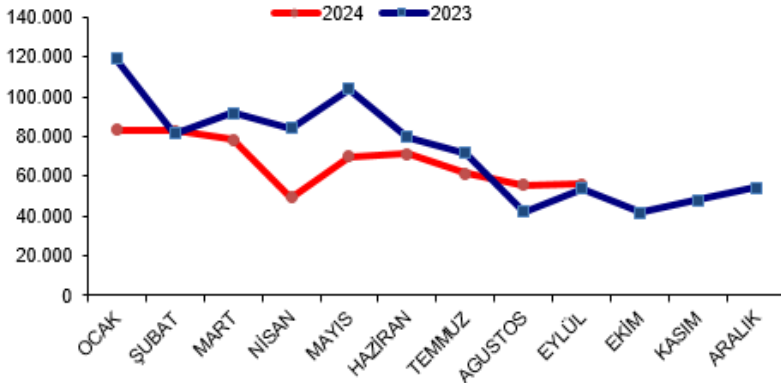
- Tütün ihracatı 2024 Ekim ayında 2023 Ekim ayına kıyasla %21 oranında artış göstererek 91.154,00 dolara ulaşmıştır.
- Sektörün Belçika'ya yaptığı ihracat tutarında %1334 oranında rekor bir artış gerçekleşerek Belçika sektör ihracatında 1. sıraya yerleşmiştir.

SEKTÖREL İHRACAT ANALİZLERİ

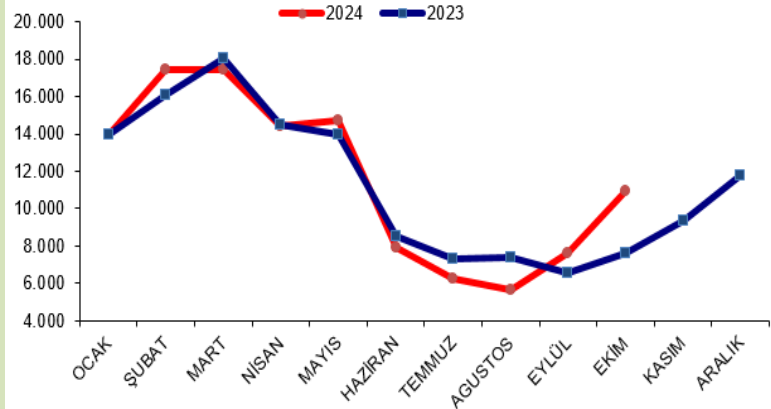
ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI (Bin \$)

- Zeytin ve Zeytinyağı ihracatı 2024 Ekim ayında 2023 Ekim ayına kıyasla %45,1 oranında artış göstererek 60.642,91 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- ABD'ye yapılan ihracat %209 oranında artış ile 12.994,42 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.

- Süs Bitkileri ve Mamulleri ihracatı 2024 Ekim ayında 2023 Ekim ayına kıyasla %43,5 artarak 10.952,75 dolar olarak gerçekleştirilmiştir.
- Sektörün önde gelen pazarlarından olan Hollanda'ya yapılan ihracat tutarında %30 oranında artış gözlemlenmektedir.

SÜS BİTKİLERİ İHRACATI (Bin \$)

Kaynak: TİM

İletişim Adresi

Mevzuat ve Sektörel Politikalar Şubesi
sektorelpolitikalar@tim.org.tr